

Lainsäädäntöohjelma tarpeen EU:n työsuojelustrategian toimeenpanemiseksi

Tehokkaat työsuojelutoimet sekä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden priorisointi ovat voimavaratekijöitä, jotka tukevat myös sosiaalisesti kestäväällä tavalla työn tuottavuutta ja taloutta. Koronakriisi toi yhä selvemmin näkyväksi talouden, terveyden ja turvallisuuden vuorovaikutuksen sekä tarpeen vahvistaa Euroopan unionin sisäistä yhteistyötä. Yhteinen työsuojelustrategia toimii yhteistyön tukena ja tuo unionin toimintaa lähelle ihmisten arkea. Koska työelämän muutos on jatkuvaa ja nopeaa sekä esimerkiksi ilmastokriisi tuo mukanaan uusia riskitekijöitä, on myös työsuojelustrategian kehityttävä ja tavoitteita tulee voida päivittää strategian voimassaolon aikana. Myös Suomi hyötyy näistä unionin työsuojelutoimista.

Direktiivi psykososiaalisten riskien ehkäisemiseksi

Työterveyttä ja työturvallisuutta koskeva EU:n strategiakehitys tunnistaa psykososiaaliset riskit ja lisääntyneet mielenterveysongelmat. Kyseessä on laajasti työntekijöiden terveyttä uhkaava ilmiö, joka aiheuttaa mittavia negatiivisia seurauksia työpahoinvointina. Taloudellisia haittoja aiheutuu niin sairauspoissaoloina kuin ennenaikaisina työkyvyttömyyseläkkeinä. Yli puolet EU-maiden työntekijöistä ilmoittaa, että työperäinen stressi on yleistä heidän työpaikallaan, ja neljä viidestä johtajasta on huolissaan työperäisestä stressistä. Valtaosa työnantajista vastaa Euroopan työsuojeluviraston teettämän kyselyn mukaan, että lain noudattaminen on tärkein syy hoitaa työterveys- ja työturvallisuusasioita työpaikalla.

EU:n strategiassa toimenpide-esitykset rajoittuvat kuitenkin hankkeisiin, kampanjoihin ja suosituksiin.

Niiden lisäksi tarvitaan lainsäädäntöohjelma tukemaan strategian toimeenpanoa. Psykososiaalisten

riskien ja työhön liittyvien mielenterveysongelmien ehkäisemistä koskevan lainsäädännön tarve on ilmeinen. Tarvitsemme direktiivin työhön liittyvien psykososiaalisten riskien, työstä aiheutuvan ylikuormituksen ja mielenterveysongelmien ehkäisemiseksi ja komission on tartuttava työhön viipymättä. EU-tason lainsäädäntöä tarvitaan, koska toistaiseksi vain harvoilla jäsenvaltioilla on selkeää lainsäädäntöä psykososiaalisten kuormitustekijöiden hallinnasta.

Keskeiset lainsäädäntöhankkeet työterveyden ja työturvallisuuden turvaamiseksi

Toinen mittavasti työkyvyttömyyttä aiheuttava ilmiö ovat työhön liittyvät tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Myös tätä koskevaa lainsäädäntöä tulee tarkastella, päivittää ja kehittää.

Seuraavalla kaudella tulee jatkaa työhön liittyvän kemikaaliturvallisuuden kehittämistä EU-tasolla. Raja-arvojen asettamista ja päivittämistä tarvitaan, jotta työstä aiheutuvaa syöpäsairauden riskiä sekä riskiä lisääntymisterveydelle voidaan vähentää.

Säädökset hyödyttävät työpaikkoja vain silloin, kun ne siirtyvät käytännön toiminnaksi työpaikan arjessa. EU:n työterveyttä ja työturvallisuutta koskevassa sääntelyssä tulee ottaa huomioon alan tuore tutkimustieto sekä riskeihin sisältyvät ajankohtaiset haasteet, joita ovat esimerkiksi työn murros, ilmastokriisi, teknostressi ja eettinen kuormitus sekä globaalit tartuntataudit.

Uusien direktiivien valmistelun ohella myös nykyisten säädösten tehokasta implementointia, käytäntöön soveltamista, valvontaa ja säädösten päivittämistä on priorisoitava EU:ssa. Valmistelussa ja seurannassa merkittävä rooli on Euroopan parlamentilla sekä työsuojelun neuvoa-antavalla komitealla, joka toimii

kolmikantaisesti komission alaisuudessa. Uusien haasteiden rinnalla myös perinteinen työsuojelutyö ja riskeiltä suojautuminen on hoidettava hyvin.

Digitalisaation vaikutus

Etä- ja hybridityö, työelämän digitalisointi ja monipaikkainen liikkuva työ ovat yleistymässä eri toimialoilla. Etätyöhön liittyvät työterveyden ja -turvallisuuden erityispiirteet on huomioitava läpileikkaavasti kaikissa toiminnoissa. Työntekijän oikeutta olla tavoittamattomissa (right to disconnect) tulee vahvistaa. Digitalisaation ja tekoälyjärjestelmien sääntelyllä tulee luoda myös oikeudenmukaiset puitteet tulevalle kehitykselle.

Lisätiedot:

Susanna Salovaara, FinUnionsin johtaja, +32 488 47 95 08, susanna.salovaara@finunions.org

Pekka Ristelä, kansainvälisten asioiden päällikkö, SAK, +358 40 5468781, pekka.ristela@sak.fi

Maria Häggman, kansainvälisten asioiden päällikkö, STTK, +358 40 148 9091, maria.haggman@sttk.fi

